

AGENDA 22 – TORMA VALD

JÕGEVAMAA PUUETEGA INIMESTE KODA

**AGENDA 22**  
**TORMA VALD**

Jõgeva

2006

## SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. reegel. Teadlikkuse tõstmine.....	4
2. reegel. Meditsiiniabi.....	5
3. reegel. Rehabilitatsioon.....	6
4. reegel. Toetavad teenused.....	7
5. reegel. Kättesaadavus.....	9
6. reegel. Haridus.....	11
7. reegel. Tööhõive.....	12
8. reegel. Sissetuleku tagamine ja sotsiaalkindlustus.....	13
9. reegel. Perekonnaelu ja isikupuutumatus.....	15
10. reegel. Kultuur.....	16
11. reegel. Vaba aeg ja sport.....	17
12. reegel. Ühiskondlikud organisatsioonid.....	18
13. reegel. Informatsioon ja uurimistöö.....	19
14. reegel. Poliitiline otsustamine ja planeerimine.....	20
15. reegel. Seadusandlus.....	21
16. reegel. Majanduspoliitika.....	22
17. reegel. Töö koordineerimine.....	23
18. reegel. Puuetega inimeste organisatsioonid.....	24
19. reegel. Personali koolitus.....	25
20. reegel. Invaprogrammide riiklik kontroll ja hindamine.....	26
21. reegel. Standardreeglite täitmise järelvalve.....	27
22. reegel. Rahvusvaheline, tehniline ja majanduslik koostöö.....	28

## SISSEJUHATUS

Sotsiaalkindlustusameti andmetel seisuga 01.04.2006.a on Torma vallas 451 puudega inimest, neist:

- 74 sügava puudega isikut;
- 243 raske puudega isikut;
- 117 keskmise puudega isikut;
- 17 puudega last.

Töövõimetuspensionäre 230, neist töötab 61 inimest.

Kasutatud lühendid:

- KOV – kohalik omavalitsus
- SKA – Sotsiaalkindlustusamet
- TTA – Tööturuamet
- PIK – Puuetega Inimeste Koda

**1. reegel. Teadlikkuse tõstmine.****Eesmärk:** Puudega inimesed peavad olema informeeritud KOV tegevusest, saada neile vajalikku informatsiooni

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Informatsioon jõuab puuetega inimesteni vabariiklike, maakondlike ja Torma valla lehe kaudu. Infot jagavad ka sotsiaaltöötajad.  Puuetega inimeste teadlikkuse tõstmine oma õigustest ja kohustustest.	Info jõuab puuetega inimesteni liiga aeglaselt.	Võtta tööle juhtumikorraldaja.	KOV eelarve	KOV	2006
		Sotsiaaltöötajad informeerivad puuetega inimesi regulaarselt olemasolevatest abiprogrammidest ja teenustest.	KOV eelarve	KOV	2006
		Infopäevade korraldamine puuetega inimestele.	KOV eelarve Projektid	KOV PIK	2006
		Valla lehes avaldada artikleid puuetega inimeste probleemidest.	KOV eelarve	KOV	2006
		Muuta ligipääsetavaks avalikud internetipunktid	KOV eelarve	KOV	2006

**2. reegel. Meditsiiniabi****Eesmärk:** Puudega inimesed peavad saama kaasaegset meditsiiniabi

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Vallas on olemas perearstikeskus, apteek, hambaravi. Vajadusel viiakse abivajajad eriarstide juurde valla transpordiga.	Olemasolev süsteem ei taga õigeaegset, piisavat, järjepidevat taastusravi puuetega inimestele. Ravimid ja abivahendid on kallid, enamus sissetulekust kulub nende muretsemiseks.	Perearstikeskusesse kõigile juurdepääs (kaldtee)	KOV eelarve	KOV	2006
		Vajadusel transpordi korraldamine valla poolt	KOV eelarve	KOV	2006

### 3. reegel. Rehabilitatsioon

**Eesmärk:** Et puudega inimesed saaksid rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud teenuseid

Hetkeseis	Probleemid	Vajalikud meetmed	Rahastamise allikas	Elluviija	Tähtaeg
Rehabilitatsioon on reguleeritud riiklikul tasandil, KOV võimalused on piiratud. Puuetega inimesed ei ole piisavalt aktiivsed oma rehabilitatsiooni plaanis ettenähtud teenuste valimistes. Oluliseks takistuseks infopuudus.	Olemasolevaid vahendeid ja võimalusi ei kasutata efektiivselt ja sihiteadlikult. Inimesed ei tea oma võimalusi saada rehabilitatsiooni teenuseid.	Julgustada ja suunata puuetega inimesi rehabilitatsiooniplaani koostamisele.	KOV eelarve	KOV	2006
		Info jagamine puuetega inimestele.	KOV eelarve	KOV	2006
		Võtta tööle juhtumikorraldaja	KOV eelarve	KOV	2006

#### 4. reegel. Toetavad teenused

**Eesmärk:** Et puuetega inimesed igapäevaelus iseseisvamalt hakkama saaksid

Hetkeseis	Probleemid	Vajalikud meetmed	Rahastamise allikas	Elluviija	Tähtaeg
<p>Sotsiaalhoolekande seaduse § 10 kohaselt on sotsiaalteenusteks:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) sotsiaalnõustamine;</li> <li>2) proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite andmine;</li> <li>3) koduteenused;</li> <li>4) eluasemeteenused;</li> <li>5) hooldamine perekonnas;</li> <li>6) hooldamine ja rehabilitatsioon hoolekandetasutuses</li> <li>7) toimetulekuks vajalikud muud sotsiaalteenused.</li> </ol> <p>Vallast saab laenutada abivahendeid tasuta. Väljastatakse parkimiskaarte. Sotsiaaltöötaja aitab korraldada abivajaja kaardi saamist</p>	Tugiisiku teenus vajab väljaarendamist.	Tutvustada pidevalt puuetega inimestele neile mõeldud teenuste süsteemi.	KOV eelarve	KOV	2006
		Koolitada hooldustöötajaid ja avahooldustöötajat	KOV eelarve	KOV	2006

<p>maavalitusest ja abivahendi toomist ITAK-ist. Vallavalitsus toetab osaliselt abivahendi ostmist rahaliselt. Vallas töötab avahooldustöötaja ja 2 hooldustöötajat. 100-le raske ja sügava puudega inimesele on määratud hooldajad. 38-le raske ja sügava puudega inimesele maksab vallavalitsus transpordi – ja ravimitoetust igapäevaeluga toimetulekuks. Invatransporditeenust osutavad sotsiaaltöötaja ja avahooldustöötaja oma autoga.</p>					
--	--	--	--	--	--

**5. reegel. Kättesaadavus**

**Eesmärk:** Et puudega inimesed saaksid võrdselt osaleda kõikides ühiskonnaelu sfäärides

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
<p><i>Füüsilise keskkonna sobivus</i> Planeerimise ja ehitamisega seotud isikute teadmised invapoliitikast ja kättesaadavuse tagamisest on ebapiisavad. Perearstikeskusesse, kauplustesse, raamatukogudesse sisenemiseks puuduvad kaldteed. Samuti pole ligipääsetavad avalikud internetipunktid.</p>	<p>Enamus olemasolevatest ehitistest ei ole ligipääsetavad. Puudub tegevuskava füüsilise keskkonna ligepääsetavaks muutmisel, hetkel sellealane tegevus juhuslik. Ei konsulteerita puuetega inimestega.</p>	<p>Kaardistada valla territooriumil asuvate ühiskondlike hoonete ligipääsetavus.</p>	KOV eelarve	KOV	2006-2007
		<p>Kaasata puuetega inimeste esindajad ekspertidena tööle alates ühiskondlike hoonete planeerimisest kuni valmimiseni.</p>	KOV eelarve	KOV	2006

<p><i>b)Informatsiooni ja side kättesaadavus</i> Infot vahendavad sotsiaaltöötajad ja pereliikmed individuaalselt vastavalt puudega inimese vajadusele.</p>		
---	--	--

**6. reegel. Haridus****Eesmärk:** \* Et kõik puudega lapsed saaksid neile võimetekohase hariduse

\* Et võimaldada puudega lastel õppida elukohajärgses koolis

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Valla kahes põhikoolis on koduõpe. Põhikoolides töötab eripedagoog ja psühholoog. Puudega lapsele määratakse sobiv õppekasvatustöö vorm pedagoogilis-psühholoogiliste ja meditsiiniliste uuringute põhjal.	Koostöö ametnike, haridustöötajate ja puudega lapse pere vahel on ebapiisav.	Koolitada õpetajaid töötamiseks erivajadustega lastega.	KOV eelarve	KOV	2007
		Kaasata puudega laste vanemad haridusprotsessi.			2006

**7. reegel. Tööhõive****Eesmärk:** Aidata puudega inimestel leida tööd ja tööl püsida

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Toetatud töö teenus toimib riikliku teenusena psüühikahäiretega ja vaimupuudega inimestele. Teistel puudeliikidel töötamise toetamise võimalus puudub.	Tööandjate eelarvamused puuetega inimeste suhtes.	Ümarlaua korraldamine valla spetsialistide, kohalike tööandjate, tööhõiveametnike ja puuetega inimeste organisatsiooniga.	Riigieelarve KOV eelarve	TTA KOV	2006

**8. reegel. Sissetuleku tagamine ja sotsiaalkindlustus****Eesmärk:** Võimaldada puudega inimestel piisavad sissetulekud, et iseseisvalt toime tulla

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Sotsiaaltoetuste seaduse kohaselt saavad puuetega inimesed puudest tingitud lisakulutuste osaliseks katmiseks toetust vastavalt puude raskusastmele, lisaks sellele on võimalus saada puudega vanema toetust, õppetuetust, rehabilitatsioonitoetust, täienduskoolitustoetust, hooldajatoetust. Puudega lapsed saavad vastavalt puude raskusastmele puudega lapse toetust. Tööealised puuetega inimesed saavad vastavalt töövõime kaotuse protsendile töövõimetuspensioni.  Vald toetab puudega	Toimiv tööhõivesüsteem ei soodusta puudega inimese töö otsimist. Tööandjad (nii riiklik kui erasektor) ei ole huvitatud puuetega inimeste tööle võtmisest, sest kompensatsiooni-mehhanismid on ebapiisavad.  Väiksema konkurentsivõimega inimesel väga raske leida sellist tööd, mis vastaks nii tema võimetele kui ka õpitud oskustele.	Jagada infot riiklike toetuste süsteemi kohta	KOV eelarve	KOV	2006
		Abivajajatele maksab vald lisatoetust	KOV eelarve	KOV	2006

AGENDA 22 – TORMA VALD

inimesi vastavalt oma võimalustele.					
--	--	--	--	--	--

Vajadusel makstakse  
toimetuleku toetust.

**9. reegel. Perekonnaelu ja isikupuutumatus****Eesmärk:** Et puudega inimene saaks elada koos oma perekonnaga ja vajadusel võimaldada tal luua oma perekond

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Sotsiaalnõustamine sotsiaaltöötaja poolt, vajadusel spetsialisti poole suunamine.	Eluaseme kohandamise vajadust.	Tugiteenuste arendamine	KOV eelarve	KOV	2008
		Eluaseme kohandamise kulude osaline kompenseerimine	KOV eelarve Projektid	KOV	2008

**10. reegel. Kultuur****Eesmärk:** Et puuetega inimestel oleks võimalus osaleda kõikides kultuuritegevustes

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Igal aastal on korraldatud info – ja tervisepäevi puuetega inimestele. Puuetega inimesed saavad osaleda valla kultuuriüritustel, vald on organiseerinud transpordi.	Oma puude tõttu ei saa ja ei taha osa puudega inimesi kodust välja tulla.	Organiseerida transport, et puudega inimesed saaksid üritustest osa võtta.	KOV eelarve	KOV	2006

**11. reegel. Vaba aeg ja sport****Eesmärk:** Puuetega inimeste võimalus osaleda sporditegevustes

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Peatselt avatavas spordihoones on võimalik tegelda spordiga. Paar meie valla puudega inimest külastab Jõgeva haigla päevakeskust tööpäevadel nädalas.	Spordihoonesse ligipääsetavus halb. Puuduvad treenerid, kes oskaksid erivajadusega inimesi juhendada. Transport päevakeskusesse kallis.	Päevakeskuse loomine.	KOV eelarve	KOV	
		Sobivate juhendajate leidmine ja tasustamine.	KOV eelarve Projektid	KOV	
		Edaspidi arvestada ehitiste rajamisel ka puuetega inimeste ligipääsu võimalustega	KOV eelarve	KOV	

**12. reegel. Ühiskondlikud organisatsioonid****Eesmärk:** Kaasata usuorganisatsioonid puuetega inimeste probleemide lahendamisesse

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Torma vallas on olemas luteri kirik ja babtistide maja. Kirikus toimub pühapäevakool lastele	Puudub koostöö KOV, ja usuorganisatsioonide vahel	Ümarlauakohtumine valla, puuetega inimeste organisatsiooni ja kiriku esindajatega	KOV eelarve Projektid	KOV PIK	2007

**13. reegel. Informatsioon ja uurimistöö**

**Eesmärk:** Kindlaks teha puuetega inimeste perede majanduslik ja sotsiaalne seisund ja nende vajadused.

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
EPI Kojal ja tema liikmesorganisatsioonid ei on oma veebilehed, kust saab puuetega inimesi puudutavat ja neid huvitavat infot.	Kehtiv andmekaitse seadus piirab ligipääsu puuetega inimesi puudutavatele andmebaasidele	Puuetega inimeste vajaduste kaardistamine	KOV eelarve Projektid	KOV PIK	2006

### 14. reegel. Poliitiline otsustamine ja planeerimine

**Eesmärk:** Et puuetega inimeste probleemid oleksid käsitletud KOV kõigis kavandatud tegevustes

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
<p>KOV puudub ÜRO standardreeglitel põhinev invapoliitika plaan.</p> <p>Puudub täpne informatsioon puuetega inimeste toimetulekuvõimest.</p>	<p>Ei arvestata puuetega inimeste otsustega.</p>	<p>Agenda 22-st tulenevad ettepanekud kirjutada arengukavasse.</p>	<p>KOV eelarve</p>	<p>KOV</p>	<p>2006</p>

**15. reegel. Seadusandlus**

**Eesmärk:** Et kõik seadused ja KOV vastuvõetavad otsused arvestaksid puuetega inimeste vajadustega

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Vald tegutseb seaduste piires.	Seaduste rakendamine ei ole tagatud. Riik annab kohustusi KOV täitmiseks, selleks tulubaasi loomata ja andmata.	Esitada ettepanekud vallast valitud riigikogu saadikutele seadustesse muudatuste tegemiseks.	KOV eelarve	KOV	2006

**16. reegel. Majanduspoliitika****Eesmärk:** Puuetega inimeste iseseisva toimetuleku edendamine.

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Vallavalitsus toetab vastavalt oma võimalustele Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda.	Puudub konkreetne kontseptsioon puuetega inimeste organisatsioonide rahastamisel.	Arvestada puuetega inimeste vajadustega kõigi valla poolt läbiviidavates projektides.	KOV eelarve Projektid	KOV	2007

**17. reegel. Töö koordineerimine****Eesmärk:** Tihedamalt kaasata puuetega inimeste organisatsioonid KOV tasandil tehtavate otsuste langetamisele

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Vallavalitsuse poolt vastuvõetud otsustes püütakse lähtuda puuetega inimeste vajadustest.	Puudub juhtumikorraldaja, kes koordineeriks puuetega inimeste tööd.	Juhtumikorraldaja töölevõtmine	KOV eelarve	KOV	2008

**18. reegel. Puuetega inimeste organisatsioonid****Eesmärk:** Tihedamalt kaasata puuetega inimeste organisatsioonid KOV tasandil tehtavate otsuste langetamisele

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
JPIK kaudu jõuab vallavalitsusse informatsioon puuetega inimeste organisatsiooni tegevusest.	Otsuste vastuvõtmisse ei kaasata organisatsiooni liikmeid.	Tunnistada organisatsiooni ametliku koostööpartnerina.	KOV eelarve Projektid	KOV PIK	2006

**19. reegel. Personali koolitus****Eesmärk:** Et puudega inimesed saaksid parima kvaliteediga teenuseid

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Puuetega inimestega tegelevate avahooldus- ja hooldustöötajate koolitus regulaarne.	Koolitatud töötajate leidmine raskendatud.	Hooldustöötajate täiendkoolitus ja supervisioon.	KOV eelarve	KOV	2006

**20. reegel. Invaprogrammide riiklik kontroll ja hindamine****Eesmärk:** Et standardreeglid oleks käsitletud kõigis eluvaldkondades

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Puudub invapoliitika plaan ja tegevuskava	Puudub puuetega inimeste poolne kontroll standardreeglite täitmise kohta	Kaasata puuetega inimeste esindaja tegevuskava kontrollimisse.	KOV eelarve Projektid	KOV PIK	2006

**21. reegel. Standardreeglite täitmise järelvalve****Eesmärk:** Et puudega inimeste huvid oleksid kaitstud kõigis neid puudutavates eluvaldkondades

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Standartreeglite täitmisel püütakse lähtuda puuetega inimeste vajadustest.	Puudega inimesi puudutavaid otsuseid võetakse vastu ilma puuetega inimestega konsulteerimata	Vallavolikogu sotsiaalkomisjoni töösse kaasata puuetega inimeste esindaja.	KOV eelarve	KOV	2006

**22. reegel. Rahvusvaheline, tehniline ja majanduslik koostöö****Eesmärk:** Parandada puuetega inimeste organisatsiooni tööd, saada kogemusi

<b>Hetkeseis</b>	<b>Probleemid</b>	<b>Vajalikud meetmed</b>	<b>Rahastamise allikas</b>	<b>Elluviija</b>	<b>Tähtaeg</b>
Soomes asuva Oravaisi sõprusvallaga üldine side olemas.	Konkreetne rahvusvaheline koostöö puuetega inimeste valdkonnas puudub.	Luu tihedamad sidemed Oravaisi valla sotsiaaltöö valdkonnas.	KOV eelarve Projektid	KOV	2008